

BIELARUS

Byelorussian Newspaper in the Free World
Published monthly by
BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.

Subscription \$ 6.00 yearly.

„БЕЛАРУС” — Газета Беларуса ў Вольным Сывеце.
Выходзіць месячна. Рэдагуе Калегія.
Выдае: Беларуска-Амерыканскіе Задзіночанье.
Выпіска зь перасылкаю — 6 дал. на год.
Незамоўленыя рукаўкі назад не звяртаюцца.

МЭМАРЫЯЛ**ЛІГІ ВЫЗВАЛЕНИЯ НАРОДАУ СССР (ПАРЫСКАГА БЛЁКУ)
ГЕНЭРАЛЬНАМУ САКРАТАРУ НАТО**

Ліга Вызваленія Народау Савецкага Саюзу (Парыскі Блёку) выслала 25 чырвена 1973 г. на імя Джозефа М. А. Т. Люнса, Генэральнага Сакратара Арганізацыі Паўночна-Алтантычнага Пакту (НАТО) ў Брусселі мэмарыял наступнага зъмству (пераклад з ангельскага арыгінала):

Паважаны Складару Генэральны Сакратар!

У сувязі з Эўрапейскай Канфэрэнцыяй у спрахах Бясыпекі Супрацоўніцтва, што пачніце першымі днімі ліпеня, мы просім Вас ад імя нацыянальных цэнтраў, задзіночаных у Лізе Вызваленія Народау Савецкага Саюзу (Арменія, Азэрбайджан, Беларусь, Крым, Грузія, Ізэль-Урал, Паўночны Каўказ, Туркестан і Украіна) разгледзець і перадаць працтаваніем дзяржаваў, што выходзяць у склад НАТО, наступныя наўсянія спасыцярогі ж жаданіні:

1. Па рэвалюціі 1917 году ў бытой Расейскай Імперыі наўсянія народы, ужыўшы права на самавызначэнне, абвесцілі і установілі на сваіх тэрыторыях нацыянальныя дэмакратычныя дзяржавы. Адна па адной гэтцы дзяржавы сталіся ахвярам савецкай агресіі, у выніку чаго ўжо больш за 50 год яны знаходзяцца пад расейска-савецкай акупацыяй. Гэтак званыя савецкія распублікі наўсянія дзяржаваў былі накінутыя ў трывмоцца чужою вайсковою сілаю, і ніразу ад часу савецкай агресіі ў іх наўсянія было праведзена свабодных усеноародных выбараў.

2. Пры дапамозе міжнародных пагадненій і асабліва шляхом умовы, дасягнутых на Эўрапейскай Канфэрэнцыі ў спрахах Бясыпекі Супрацоўніцтва, Москва хоча замацаваць панявленіе наўсянія народу з намерам ужыццёвіць свае пляны таго, што яна заве „зъліцьцём наўсянія”. Але наўсянія народы ніколі ня прызнавалі і ня называюць ціпер савецка-расейскага акупацыйнага рэжыму ды прадаўжваюць замацаваць за сваю дзяржаву ў аднаўленіне сваіх незалежных дзяржаваў. Довадам непаслабнага супраціву наўсянія народу — пераслед і тэрор савецкіх уладаў супраців усіх частак грамадзтва наўсянія краёў, асабліва юнілігенцыі ў моладзі. Гэтыя пераслед стаўся асабліва напорным апошнім гадам.

3. Камуністычнае кіраўніцтва ў Маскве не пакідае сваіх агрэсіўных плянаў супраців цэлага дэмакратычнага съвету. Крэмль, перажываючы ціпер вялізарныя нутраныя эканамічныя цяжкасці і натыкаючыся на штораў большы супраціў як збору нерасейскіх, гэтак і самога расейскага народу, узяўся правадзіцца ціпер пра прапагандавую кампанію „міру”, каб падперці ў зумоціцца сваю хісткую ўладу шляхом эканамічнай тэхнічнай дапамогі з Захаду. Ёсьць усе асновы цвердзіць, што з часам, узмоцненая заходнія дапамогаю Москва ўзвоніць свае агрэсіўныя мерапрыемствы супраців вольнага съвету.

4. Мы ўважаем за свой абавязак становіцца заяўці, што наўсянія народы ня будуць уважаць сябе забавязанымі ніякімі ўмовамі, якія ўрад Савецкага Саюзу незаконна падпіша ад іхнага імя. Савецкі ўрад у Москве ня мае права гаварыць ад імя наўсянія народу і падпісаць ад іхнага імя міжнародную ўмову.

5. Мы просім працтаваній Захадных дзяржаваў, што будуць браць уздел у запланираванай Канфэрэнцыі, зрабіць адпаведныя заходы, каб:

а) людзкія права і права нацыяў на самавызначэнне, якіх няма ў Савецкім Саюзе, былі ўстаноўлены там;

б) пакласці канцы акупацыйнаму рэжыму ў наўсяніях краёў ды перадаць уладу ў іх запраўным усеноародна выбраным дэмакратычным працтаваніям;

в) правесыці запраўды ўсеноародныя выбары ў наўсяніях краёў пад эфектыўным наглядам Задзіночаных Нацыяў.

6. Адно калі будуць адноўленыя свабодныя і незалежныя дзяржавы наўсянія народу, можа быць дасягнуты ў сусветным маштабе запраўдны, справядлівы і трывалы мір. Гэты мір будзе ў інтэрсах вольнага Захаднага съвету, які гэткім парадкам вызваліцца ад пагрозы агрэсіўных плянаў Савецка-Расейскага імперыі, што вісіць над ім.

Застаўмся з пашанай
За Прэзыдэнта Лігі:

М. Ліўці — Старшыня

Алі Акіш — Сакратар

Копіі працтаваніям усіх дзяржаваў НАТО.

Заўвага: Неўзабаве пасяля таго, як вышэй паданы мэмарыял быў высланы, з канцыляры Генэральнага Сакратара НАТО прышоў у Лігу Вызваленія Народау СССР адказ з падзякаю за мэмарыял і выявам зацікаўленасці да выказанных у ім меркаваніяў.

**ЮБІЛЕЙНАЯ ЗБОРКА АДДЗЕЛУ ЗБВБ
У МАНЧЭСТАРЫ**

У нядзелью 8 ліпеня сёлета адбылася 25-ая чародная гадавая зборка Аддзелу Згуртаванія Беларуса ў Вялікай Брытаніі ў Манчэстэры. Найперш сбіры ў госьці сабраўся ў Царкве Жыровіцкага Божае Маці на съв. Літургію, якую адслужыў а. Прат. Янка Абабурка—настаяцель БАПЦ у Ангельшчыне. Пасьля гэтага прысутныя пераехалі ў Беларускі Грамадзкі Клуб, дзе сп. Хвадар Кажаневіч — старшыня Управы Аддзелу адчыніў юбілейную зборку ў прысутніцтве прысутных Сп. Х. Кажаневіч зазначыў, што Аддзел ЗБВБ у Манчэстэры за 25 год свайго існаванія прарабіў вялікую працу на грамадзкай і рэлігійнай ніве. Ён казаў: Мы можам з гонарам ека-заци, што маєм свой грамадзкі дом, собскую царкву, якую пры дапамозе шмат якіх Беларусаў і прыяцеляў летасці купілі, ды свой грамадзкі клуб.

Старшынём зборкі быў выбраны аднагалосна сп. Уладзімер Гінько. З прачитаных спраўдзіць з дзеянісці сяброў Управы Аддзелу можна быць пачуць, што Аддзел урачыста адзначаў угодкі Слуцкага Паўстанія ў Акту 25 Сакавіка, су-

польна съятковаліся Каляды ў Вялікдзень. Чытаючы спраўдзіць з Агульнага Зіезду ЗБВБ у Лёндане, прысутныя пачулі прыемную вестку, што Галоўная Управа ЗБВБ прызнала 900 фунтаў на выдавецтва. Вось-жы спадзяўся, што нейкая часць гэтых фондаў прыпадзе на Выдавецкі Фонд газеты „Беларус”. На зборцы было прынята адзінчыць урачыста Юбілейная Годкі Аддзелу, чым мае заніца новавыбраная Управа.

У склад новае Управы ўвайшлі: Хвадар Кажаневіч — старшыня, Міхась Яськевіч — сакратар, Патро Шыроўскі — скарбнік. Новавыбранай Управе і ўсім сябром Манчэстэрскага Аддзелу ЗБВБ траба шырока пажадаць плённае працы. Зборка закончылася пра пяцінамі нацыянальнага гімну „Мы выйдзім шчыльнымі радамі”.

Янка Крушына

Чытаіце, выпісвайце,
пашырайце газету Беларуса
у Вольным Сывеце
„БЕЛАРУС”

КАРАВАН — 73

R. Цялеш — бурмістр „Менску”,
Крыстына Сцепановіч — „Міс
Менск” на пляцы Таронцікае
ратуны.

Ад 23-га чырвена да 1-га ліпеня сёлета адбываўся ў Таронціце Караван, пра які чытачы нашы чулі ўжо раней. Для тых, што ня чулі, кароткая характеристыка: Караванам назвалі фэстывалі этнічных груп Беларусі. Яны наладжаюцца ў сваіх нацыянальных дамах ці палахвяльных залах. Пачаўшы ад нацыянальной кухні, праз напіткі, музыку, танцы, мальстрва, разьбу, тканіны, вышыванні, аж да нацыянальнай прэсы ды ўсяго, што дадзеная група можа паказаць ці чым мае выказацца. Гэткім чынам кож-

бургамістра, Рональда Целеша ў каладзе Менску, Крыстыну Сцепановіч, знайсці лёгка: або высокія ростам, прыгожыя выглядам, ветліва ў ўсміхаючыя міне, фатаграфу, што сваім „спідаматам” стараюцца засікаць, такі важны „парог” у таронціка-беларускай гісторыі.

На ратушнай пляцы робіцца цесна, наплываючы тысячы народу, а музыка, наладзіўшы інструмент, пачынаюць праграмную мэлодію. Пасыльна выступе і „ўлада” Каравану, які, даведаўшася, ужо афіцыяльна адкрыты. На пляформу выходзяць „місы” из сваіх бургамістраў. Чытаеш: Атэні, Белград, Бамбай, Вільнюс, Дублін, Менск, Кіев, Варшава, Заграб... збор багадыціў з усяго съвету...

А гадзіне першай пападні адчыняюцца ўсе павілёны. Будзьце ласкавы, заходзіце ў наш Менск, пазнаёміцесь з гэтым малым кутком Беларусі, адпачніце, пагуляйце. Вось, бачыце, гэта прыдзяўвэр, з ветлівымі ўсміешкамі сустракаюць вас Гэйзал і Сяргей, — дзяўчына ў хлапец школынага веку, якіх прыслала управа Каравану пашпарты прадавацца. Яна — ангельскага паходжання, ён — расейскага. На вашым пашпарце адбываюць штамп з напісам „Менск, Беларусь” і бел-чырвона-блэціўныя съцягі. З правага боку ля дзяўчыны ў залю сустракае мату: на ёй Беларусь у межах БНР з 1918

Стэнд Клубу „Пагоні” ў павілёне „Менск”.
За сталом сп. А. Маркевіч — сакратар Клубу.

ны „горад” (нацыянальныя дамы) ператвараюцца ў павілёны з назовамі гарадоў) мабілізуе ўсе „народныя” сілы, каб добра паказацца пэрад сваімі і іншымі гасцімі, каб, каротка гаворачы, чалавек мог спробаваць нацыянальнае стравы, пітва, пачуць музыку, пабачыць танцы, паглядзець мальонкі, ды можа ў прытулні-павесіліца, скажам, у „Менску” зусім пабеларуску. Гэткім чынам Караван можна называць інгерацыйна-народным фэстывалем мастацтваў у мініятуры.

Маючы за сабой ужо двухгадовую практику, Беларусы (у бальшыні таронція) узяліся за падрыхтоўку. Як раней, кіраўніком афіцыяльным і ў бальшыні фактычным было Згуртаванне Беларускай Моладзі. У прыпроўку да возу, што не бяз скрыпу дабраўся да стартаўальных пазыцыяў, падышлі і ўзбраўшы паразважаць суседзі, на ўзбіткі ды бомбы, ды ўзброянія. Чаму забралі Вільню? — пытавацца Лятувісы. — Ад якога часу вы Дзіўніск да Беларусі прыдзялі?

Пытавацца Латыши. Ни ўсё з іх агрэсіўных нахалі. Каторыя вымыслилі ўзброянія, з тымі можна гаварыць. Для бальшыні звычайных і добразычлівых Канадыянцаў Беларусь (якай розыніца між вайскі Рэлігійна-Грамадзкім Цэтнры), бралася на ўвагу, каб на міністэрства падрыхтаваць працтаваніе ў Міністэрстве юстицы. Першы раз чуць пра такую краіну. Але йдзэм далей.

Так, згадаюцца з вами, сёлета заўжды прыдзялі куды лепш, чым летасць. Усе съцены завешаны на беларускім саміткамі дыванамі ручнікамі, абысамі, нацыянальной во-праткай. На стaloх уздоўж правай сцяны прыложаць выстрыгі на ўзбіткі нацыянальных вондратках лялякі, гэта-ж збору ка-савурацца на іх выразьбленыя з ліпова-дровы белавескі зубры, дыкія ізвацілі мадэлю палескіх царквей, згураваліся хаты ўзбіткі з асьверамі ў жураўлямі. Гальштуки з нацыянальным арнаментам, фотаальбомныя вокладкі, цудоўна вышытыя дబайльвай рукою, сарваткі паясы... Дык дзе ўсё пералічы. Але-ж пачакайце, дыкія ізвацілі сярэбрыны ўсіх кінажак, выдачыны Беларусамі на эміграцыі ў беларускі і ангельскі мове, кружлі „Пагоні” пераважна Ашаўскай аркестры спра Лішчонка, які вуну ўзялі із афіцыяльных сцэн на таронцікі ўзімі. Гэта пабачыце большыні ўсіх сярэбрыны ўзбіткі на бацькаўшчыне сяньня ў чужнікі зноў скаваў нашу культуру цэнзурнымі ярлыкамі...

Вялікая ўдзячніца Згуртавання Беларуское Моладзі запэўніла, што будуць асобна дзяцінства. Цяжар з маіх пляч, бо чужына ў нас на бацькаўшчыне сяньня ўзімі. Але-ж павілёнія „Менску”. Мясцовыя Беларусы, ды іх далейшыя памочнікі прыложылі штамт-таци, каб тысячи людзей, што прайшлі праз Менск, мелі ходзіць ўзбіткі ўзімі. Гэта візітны карткай, вакон, праз якое могуць заглянуць да нас іншыя народы. Гэта часць нашае бацькаўшчыны на чужыне, дзе можам паказа

СПРАВЫ МОЛАДЗІ

КАНЦЭРТ МАЛАДЗЕЖНЫХ ТАЛЕНТАУ

Выкананцы праграмы Канцэрту.

У праграме сёлетняя Зьезду беларускай моладзі Амэрыкі, які адбываўся ў Гайлэнд Парк, Нью Джэрзі, 26-28 травеня, на асаблівую ўвагу заслугоўваў вялікі канцэрт малаадзежных талентаў. Гэта ўжо другі год беларускай моладзі Паўночной Амэрыкі з'яўлялася разам, каб заманіфесцаваць сваё ўмельства ў мастацтве: музыцы, съпевах, даклямациях, а перадусім у выкананні беларускіх народных танцаў.

І сёлета канцэрт адбываўся ў тэй-жэ вялікі залі Шакаў (пара ўжо яе перайменаваць на залю Арцюшэнкаў — беларускіх патрыётаў і прыяцеляў моладзі) у Саўт Рывэрэ 27 травеня. Ладзіла гэты канцэрт Галоўная Управа Арганізацыі Беларуска — Амэрыканскай Моладзі, а ўвесь даход быў прызначаны на выдавецкі фонд часапісу моладзі „Беларуская Моладзь“. Як і мінулага году, залі была перапоненая. Мы мелі гонар відаць паміж прыступім нашых съвтароў а. пратаяря Васіля Кендыша настаяцеля паразвільнай царквы ў Гайлэнд Парк, архімандрита Язэпа Строка із Саўт Рывэрэ, так-жэ а. дыякана Алега Махнюка із Саўт Рывэрэ, нашых прыяцеляў сярод старшынага грамадзтва, моладзі, шматлікіх гасцей і вялікую колькасць дзяцей. „Хай вучачца, няхай прывыкаюць“, — казалі маткі.

Адчыніла канцэрт старшыня Галоўной Управы Арганізацыі Беларуска — Амэрыканскай Моладзі Раія Станкевіч прывітальнym вершам, тады перадала слова а. Васілю Кендышу, які прачытаў асабліву прыгожую малітузу за моладзі.

Былі прадстаўлены далей ганаровыя судзьдзі, што мелі выбраць спа-мік шматлікіх мастицкіх нумараў найлепшыя з дзяля ўзнагароды. Судзьдзямі былі: а. Васіль Кендыш, а. Аллег Махнюк, сп. Галіна Русак з Нью Брансвіку, сп. Міхаэль Тулекай я др. Вітаут Тумаш абодвы з Нью Ерку.

У праграме былі два скечы: першы выкананілі хлопцы-скаўты ў скай-цкай уніформе із Саўт Рывэрэ, другі

нансансу. А манументальная прысадзістая званіца не пазбаўленая гатычных рысаў і асабліва невялічкія паўкруглая з вузкімі вонкамі-бойніцамі вежа, якая прылягае да заходняга фасаду будынку, съветчыць аб тым, што ён калісці прызначаўся толькі для малітвы, але і для змаганняў, нагадваючы тым вядомую Сынкавіцкую Маламажайскую абаронную цэркву. Тому даволі цяжка адшукаць у ім і тыў нейкія элемэнты ранняга барока, якія, паводле артыкулу „Архітэктура“ ў першым томе Беларуское Савецкое Энцыклапедыі, нібы яму ўласцівые.

Стараўная царква ў Смаргонях, на жаль, дагэтуль скарыстоўваецца, як харчовы склад, але ўсё-ж тымчасам яна яшчэ не даведзеная да агарыннага становішча на ў прыклад касцёлу съвятога Міхала на Вялейскай вуліцы, які, дарэчы, вы́гледзе ён на кагадзе прыгаданай мінскай лінагравюре сучаснага беларускага мастака Людвіка Асецкага „1905 год у Смаргонях“. Апроч забітых і параненых, 600 смаргонцаў былі выселены, тады бязь съледства ў сушу із свайго роднага гораду.

І як-ж адпавядзе Смаргоням іхні выдатны архітэктурны помнік, што знаходзіцца на Рынкавай плошчы — съпірша рэфармацкая, а потым праваслаўная царква ймя Народжэння Божае Маці, пабудаваная ў 1611 годзе. Нагледзячы на ўсе гісторычныя злыяды, яна падумава-ла да гэтае дагэтуль, уяўляючы з сябе ў пляне расцягнуты вясэмігрангінск, нутраная прастора якога ўвенчана высокім кумпalam. Аднак цяжка пагадзіцца навет з гэтым знаюцам, як доктар архітэктуры Ул. Чантурыя, які ў сваёй „Гісторыі архітэктуры Беларусі“ вызначае яе, як помнік рэнэсансу.

Запраўды аў апошнім съветчыць і цэнтрычнасць кампазиціі і прыложы атык пад кумпалам, аздоблены з усіх бакоў лапаткамі ў нішах, але разам з тым для царквы налагула характеристыка суворасць, прастата, дасягнутая маналітнасцю ўсяго аўтому ѹ адсунасцю пілястраў, без якіх ня можна ўяўіць сабе ра-

ДЗЕВЯТАЯ СПАРТОВАЯ СУСТРЭЧА МОЛАДЗІ

Штогод у беларускім адпачынковым цэнтры Бэлэйр-Менску ў троіцім канцэртнім ліпеня адбываецца спартовая сустрэча беларускай моладзі. Колькі апошніх гадоў пацвярджаюць, што традыцыя гэтых сустрэчаў набывае штотрас большае папулярнасці. Паказала гэта ѹ сёлетняя сустрэча, што адбылася 28-29 ліпеня. Сустрэча пачалаася ѹ суботу а 10-ай уранні адлыгтнінем амэрыканскага ў беларускага гімна.

Спартовыя змаганні прайшлі ѿ валеболе, скаканы ўдаўкі і ўышкі, плаваны, кіданы, кулі, пінг-понг. Змаганні праводзіліся ѿ дзіўных групах: вышой і ніжэй 15-х

гі — моладзь з Ньюёркаўскага Аддзелу АВАМ.

З беларускімі вершамі выступілі: Ніна Запруднік (верш Ларысы Геніюш „Зубры“), Раія Станкевіч (верш Ларысы Геніюш „Дзяды“), Эва Пашкевіч („Журавель і чапля“ Максіма Танка). Дэкламавалі добра, але найлепши прыпаў да сэрца выступ малое дзяўчынкі Марылі Бойчук, якая дэкламавала верш „Нарадзіла маці“, прысьвеченны Янку Купалу. Відаць, першы раз апынілася на сцене перад готкай вялікай аўдыторыяй, спaloхалася малая, зышла із сцэны, а ў вачох сълзы... Але не паддалася Марылі, перамагла сябе ѹ выйшла ўзноў на сцену і сказала да канца гэны прыгожы верш, за што ёе публіка абдарыла гучнымі воллескамі.

Узнагароды за найлепшае выкананыне атрымалі: з народныя беларускія танцы дзяўчынкі танцавальна групы „Лявоніх“ Саўзу Беларускай Моладзі Канады пад кіраўніцтвам Эвы Пашкевіч і Язэпа Пітушкі моладшага (вельмі добра танцавала Польку-Янку і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Галіны Бойчук і візантаку з народных танцаў), Танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Джэрзі пад кіраўніцтвам Ірэны Азаркі і Айні Бойчук (пратанцовала з тэмпэрэмантам танец Мікіту ѹ вяслую Лявоніху), Дзялоўская танцавальна група Аддзелу АВАМ у Нью Ерку „Мяцеліца“ пад кіраўніцтвам Г

ТЫДЗЕНЬ ПАНЯВОЛЕНЫХ НАРОДАЎ У ЧЫКАГА

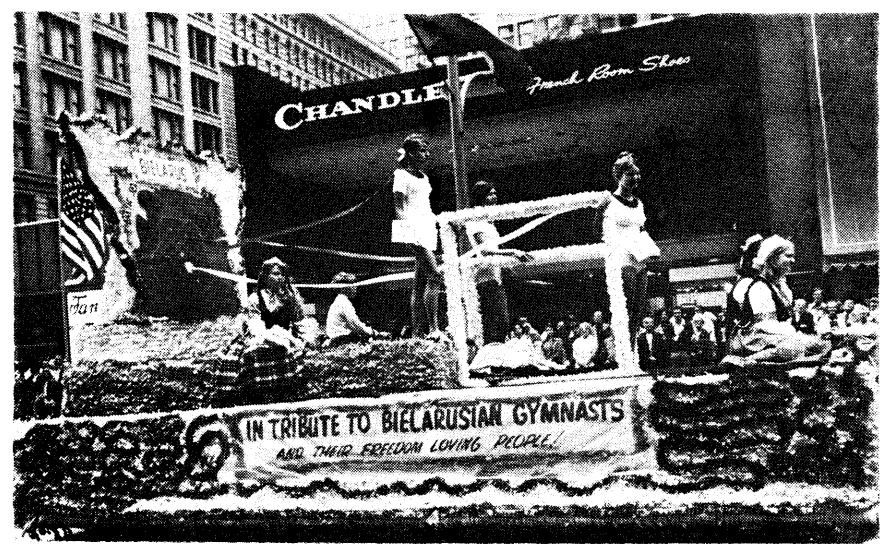

Чало беларускай калёны ў Парадзе.

Сёлетні Тыдзень Паняволеных Народаў у Чыкага быў вельмі ўрочыста адзначаны ў суботу 21 ліпеня вялікім вулічным парадам. Спаміж іншых нацыянальных групаў у парадзе вельмі карысна выразнівася беларуская калёна. На чале калёны быў несены вялікі плякат з надпісам **BIELARUS** і два нацыянальныя сцягі: амэрыканскі й беларускі (гл. фотаілюстрацыю ўверсе).

Беларуская Нацыянальная Рада ў Чыкага, 2. Беларуска-Амэрыканская Арганізацыя Моладзі штату Іліной, 3. Беларускі Каардынацыйны Камітэт у Чыкага. Згуртаваныне Беларусаў у Іліной свае машыны ня мела, але сбры Згуртаваныня прыймалі ўдзел у парадзе ў злажылі гроши на пакрыццё коштаў на афармленыя беларускія калёны.

Другая фотаілюстрацыя паказвае вуз, на якім знаходзілася карта Бе-

Далей ішлі чатыры аўтамашыны. На першай аўтамашыне быў умешчаны вялікі плякат з надпісам: We oppose Domination and Russification of Belarus by Red Russia. Тры іншыя машыны мелі назовы беларускіх арганізацый у Чыкага: 1. Бе-

ларусі зь ейнім суседзямі ды былі адзначаны гарады, зь якіх паходзіць беларускія гімнасты, што здаўшы сусьветную славу. Тры дзяціны ў гімнастычных строіх пазавалі, як Вольга Корбут з Горадні, Тамара Лазаковіч з Віцебску і Ан-

3 КНІГІ: "ВЯЧОРКІ ДЗЕДА САМУЙЛЯ"

5. ВЫБАРЫ ПАВОДЛЯ ПРЫНЦЫПАУ "САЦЫЯЛСТЫЧНАЕ ДЭМАКРАТЫ"

Пытаецца самі, як гэта адбывалася? Вельмі проста. Я ўпяршыню займей гэты давер. Інтылігент у Акулярах лаправіў акуляры, агледзе ўсіх і казаў далей.

Як вам ведама, тыдзень таму гэта было. Сядзём мы гэта аспалья поіначы ды блютоні падлічаем. Вось так, значыць, падліковая камісія працуе. Як на тое, трапілася ў маёй кіпе нешта шмат бюлетоні з выкасаным прозвішчам кандыдата. Нешта больш за 20 працэнтаў. Ну, думаю, калі гэта, дык будзе па нашым выбарчым участку менш за 80 працэнтаў галасоў „за”. Гэта ўжо нешта нязвычайнай, на бачыў я падобнага ў газетных справаздачах раней. Аддаю свае падлікі на паперы старшыні камісіі. Выходжу на калідор пакурыць. Адзін па адным выходзяць і рэшта члены камісіі, здаўшы, як я, паперкі. Курым, чакаем на агульныя вынікі. Чуем — звоніць наш старшыні не куды, нешта пытается ў некага. Тады заведе нас, і акт нам прадаць падпісваць. Гляджу адно ды дзіўуюся: 99,8% галасоў „за”. Што-ж, думаю, мабыць у іншых кіпах блютоні больш прыязні да кандыдата аказаўся, дык пабілі вястачу ў маёй кіпе. Ну, а потым, падліковая камісія засталом расцеслалася. Як растлумачыў мне адзін з вэтэранаў падліковых камісій, гэта ўжо стала традыцыйным. Гарэлка ў неабмежанай колькасці, закусь на горшы, як у самым дарагім рэсторане.

Грошы на гэту заключную апраценію выбараў, як даведаўся я ад старшыні, спушчаюцца зверху. Недзе з 5-ай раніцы ўсе ўжо былі ў добрым стане. І тут мяне пацягнула на гутарку. Саджуся я побач із старшынём камісіі, кулем мы яшчэ па аднай за добрыя вынікі выбараў, дык пытаяюся я ў яго:

еца маёй неасьведамленасці дыйкажа:

— Няўжа, — кажа, — я, як старшыня, дапусціў-бы да гэлага? Хіба-ж наш выбарчы вучаснак горшы за іншыя? Тут, — кажа, — як сацыялістычна спаборніцтва паміж участкамі. Менш за 99 з палавінай процентаў паказваць няўмка, хаця калі-ні-калі зверху загадваюць і гэта рабіць, ну, а 100 процентаў паказваць таксама нельга. Трэба-ж, каб выбаршчык, той, што прагаласаваў супраць, мог пабачыць свой адмоўны голас у справаўдачы аб выбара-

х. Вочы ў старшыні рашчулена блізчэлі ад кемлівасці ягонай ды чулага падыху да выбаршчыка. Пасядзелі мы яшчэ крыху. Польным трох чалавек спад стала выцягнулы дамоўкі пaeхалі. Машына сакратарова нас развозіла.

— Цікава, а якія вынікі гэтых сёлетніх выбараў па газетных справаўдачах? — папыталаўся, да нікога не зварачаючыся Стары Настаўнік.

— Пытаецца, як выбары прайшли? — Воцман Уладзімер Ільіч згробса стала „Звязду” ды пачаў уголосаўчыцца:

— Быбары прайшлі арганізавана, у вабстаноўцы далейшага ўздыму працоўнай і палітычнай актыўнасці мас, — Уладзімер Ільіч трываму „Звязду” ад 22 чэрвеня ў ваднай руце, а другой шворыўся ў кінкі барадзе. Усяго на выбары па рэспубліцы было вылуччана 80,014 кандыдатаў у дэпутаты. Выбрана 80-012.

— Значыцца, схамянуўся Стары Настаўнік, — выйшла, што колькі кандыдатаў было вылуччана, бадай гэтулькі-ж сталася ў дэпутатамі, на браўшты нецез за больш за 99,89 працэнтаў галасоў. Двум небагакам толькі не пасъвяціла.

Нарэшце Уладзімер Ільіч нешта ўсёцкі падчапіў дўвум пальцамі ў выцяг з барады. Потым цісканутое нешта поміж зубоў ды чытальнай як ян лыс: „Вынікі выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных Беларускай ССР зьяўлююц-

ПАМАЖЫЦЕ НАМ ВЭТЭРАНАМ ДАРАГІЯ СУРОДЗІЧЫ — СЯБРЫ ВЭТЭРАНЫ!

Ужо хутка спаўніеца пяць год, як Задзіночаны Беларуска-Амэрыканскіх Вэтэранаў у Нью Джэрзі запачаткавала Фонд будовы помніка Беларускім Змагаром-Героям. Два гады спаўніеца, як існуе выбраны Камітэт будовы помніка. 1 год часу, як на бачынках нашае паважанае газеты „Беларус” мы пісалі аб праекце помніка ў заклікалі грамадзства да дыскусіі над надпісам на ім. Дзеля грамадзкага зацікаўлення, гэтым разам зъмішчаем здымку праекту помніка.

Першым у справе надпісу выступіў у прэсе Др. Ст. Станкевіч, падаючы некалькі варыянтаў (з іх нам найлепей адпавядае апошні): „Тым, што змагаліся за Беларус”; „Тым, што змагаліся за волю й незалежнасць Беларусі”; „Тым, што змагаліся, каб жыла Беларусь”. Звярнуўся ў Камітэт лістоўніца з праектам надпісу Др. Янка Станкевіч. Былы аблікованыя тэксты надпісу ў перад гэтым, а прапанова Генэрала Язопа Сажыча навет была зацьверджаная на вэтэрансках сходзе. Аднак агульная апінія скідніца з 3-ім варыянтам Др. Ст. Станкевіча.

Дарагія Суродзічы! Будова помніка Беларускім Змагаром-Героям падрабье часу ў доброй волі. Як гаворыць беларуская мудрасць — „лепей тро разы адмераць, як раз адзінаць”. Патрабуе безінтарасоўнай працы, а самае галоўнае — фінансава дапамогі Беларускай палітычнай эміграцыі.

Некаторыя з нашых суродзічай — эмігрантаў недацэнываюць будовы помніка, а бальшавікі з Менску ў сваіх фольетонах бадзёра памагаюць грацу ў адну дудку, каб зъняважыць, або яго будову зъвесьці да нуля. Але гэту распачатую працу апаніў наш пісьменнік Кастусь Акула, які нядаўна наведаў Нью Брансвік.

таніна Кошаль зь Менску. Іншыя дзяўчата на возе былі ў беларускай нацыянальной вопратцы. На абодвух бахоў возу былі надпісы: In Tribute to Bielorussian Gymnasts and their Freedom loving People.

ца пераканаўчым съветчанынем прамогі савецкай сацыялістычнай дэмакратыі”.

— Чакайдзе, значыцца, тыдзень таму, галасуячы, мы выбіралі сабе дэпутатаў паводлі прынцыпай не праста дэмакратыі, а „сацыялістычнай дэмакратыі”, — зноў уступіў у гутарку Інтылігент у Акулярах. — Але выбачайце, калі самі у магазыне дадуць адзінную пару чаравікаў ды скажуць „выбірай”, дык гэта не абурыць вас? Но пэўна-ж прадавец мae саміх за дурна, або сам такі, калі не ашуканец.

— А можа гэтыя адзінныя чаравікі трэба выбіраць, як добра самі кажэце, па волі прынцыпай „сацыялістычнае дэмакратыі”? — азвяўся Дзед Самуйла, што датуль калупаўся ў сваёй піпцы. — Што там пра гэтыя прынцыпы пішуць? Не, не ў газеты, а ў літаратуры, у клясыкай ці ў іншай якой марксізму-лінізму.

— Але-ж, добра сам здаўмёцься, — падхапіў Стары Настаўнік, падаючыся да тae-ж паліцы. — Во, тут-же ёсьць якраз „словары”... Наш, праўда, беларускі тлумачальны слоўнік мабыць яшчэ недзе ў стады складання, дык у гэты проста рускі паглядзець можна — ён-жа абшчапаніты, як кажуць. Вось, мaeш, — выданыя самай Акадэміі Навук ССР — „Словарь современного русского литературного языка” — і ён працягнуў дзеду, вынік-шы з паліцы, масычны том.

Дзед Самуйла падёрзаўся ў мяккім фатэлі з гарнітуры вырабленай у „сталічным” горадзе Бабруйску, але кінгі ўзяў.

— Хоць я й прапацую ў Акадэміі, у сваёй прафесіі, пойна-ж, за начніка вартайника, але-ж гэта з вас катоўты, — што дзяцей на кніжках гэтых вучыў, ці акулярамі нос асядлаўшы — бардзікі-ж што адтуль выкалувае... А мо самі ізноў, Уладзімер Ільіч, што адтуль вылушчыце? — звярнуўся ён да боцмана, бо іншыя нешта ня вельмі кідаліся на слоўнік.

— Ну, давайце, хіба я, — згадзіўся нарэшце Уладзімер Ільіч нешта ўсёцкі падчапіў дўвум пальцамі ў выцяг з барады. — Што-ж, шукаем слова „выбараў”? Ага, якраз-ж том другі — выбараў, выбараў вось: старонка 955 — „выбараў — і зноска — глядзі „выбірать”. Так, на старонцы 948: „вы-

бірать” гэта значыць „сравніваць, сопоставляць і оцініваць ліца, предметы, явленія, выделяць одно или некалькі из них по какому-либо признаку для той или другой цели, назначения”. О, нат і прыклад ёсьць:

— Из множества ягнят, баранов и овец высматривал, сличал и выбирал, наконец, Барана, да какого? Прежирного, прематерого”.

Другое значчынне слова „выбирать” — гэта „голосование выделение кого-либо; избирать”. Ізоўжжа трэба галасаваныем вылучаць каго-небудзь. Але адкуль? Пэўна-ж, з нейкай колькасці.

Стары Настаўнік паставіў на стол кубачак з каваю і загаварыў:

— Бачыце, тут у супярэчнасці слоўніку, а значыцца і самому памяцьцю, гэты працэс „галасаванне, нем вылучацца” у савецкай практицы ўдала разьбіты на дзве аперації. Першая аперація — гэта вылуччанне кандыдатаў. Гэта аперація ў васноўным не пярэчыць прынцыпам дэмакратыі. Вой заме-жамі ў дэмакратычных дэяржавах вылуччэнне кандыдатаў праводзіцца палітычнымі партыямі. Прауда — некалькімі. Другую-ж аперацію — галасаванія, ды прытым з адзінага кандыдата — пакінулі нам, гэта значыць народу. Вось і выходитць, што даводзіцца не „галасаванне вылучацца”, а „вылуччэнне галасаванія”.

— Але-ж чалавеку фармальна дазволена выкасаваць імя кандыдата, — на ўцерпей Стары Партиец. Інтылігент у Акулярах цяжка было асцрэчаць такія „важкія” довады, ён толькі спачувальна паглядзеў на Старога Партийца.

— Ну як-же так сталася, што два кандыдаты ў гэтыя выбараў не прайшлі, адзін дзеўнік няправильна прайшыў? Рэдка-ж ён кабінкі заблудзіць, больш усё націянкі ад стала да урны сунуцца. А я вось памятаю, як з войскам мы гэта Заходнюю Беларусь аслабанілі, ды пасыльна братанінья з гітлерыскімі салдатамі, сацыялістычнае грамадзтва будаваць узяліся. Першы-на-перш я ува ўсіх дэмакратычных краінах загад прыштогу „выбараў” правесыці.

— Ды яшчэ й як дапусціць, вось-ж некаму даваляся, — Дзед Самуйла паставіў на паліцу савецкі акаадэмічны слоўнік, што аддаў яму Інтылігент у Акулярах, вытрас згаслою піпку. — Калі зверху запляніць ды запланаваць, каб адно толькі не ў штаны, як кажуць. И Дзед усё з'яўляўся зручней у бабруйскім фатэлі засмактаў пустую піпку.

Алесь Вожык

Ён будзе напамінць ахвярна працівую крую ў змаганні за вызваленіе Беларусі, за Яе прэсыці ў зўяротскай сям'і вольных народоў.

Мы моцна верым, што на нашу просьбу суродзічы адгукнуцца, надыскалаючи далейшыя ўскладніць ахвяру.

